

Ваксаджииите и семкаджиите могат да се видят по централните улици във всеки град да подвикват, търсейки си клиенти. В Пловдив „До западната страна на джамията нареждаха сандъчетата си ваксаджиите. Повечето бяха цигани, но не от опърпаните, а облечени „а ла франга"... Седяха на ниски столчета пред „заведенията си" и току почукваха с четката. Така искаха да обърнат внимание на минувачите. Манипулацията на боядисването беше доста сложна.... Процедурата свършваше с „ех, машалла, джамгиби", прибиране на възнаграждението и отправяне леко темане към търговиящия клиент" (Алваджиев 2000: 175).

А на Старозагорските бани през 30-те год. на XX век всяка пролет Дормуш е на линия със сандъчето, столчето и ваксаджийските си съоръжения. Помага му малката дъщеря Виолетка: „Млади мъже слагат краката си с изпращени обувки за почистване и излъскване, а Дурмуш весело ги насърчава: "Обувките шъ станат джам, стъкло шъ станат и довечера на забавата мадамите шъ съ оглеждат в тях..." Клиентите се усмихват, плащат и тръгват из парка. А Дурмуш подвиква на малкото мургаво момиченце: "Виолетке, вземи метлата татковото, да изметеш. Чичковците оставиха боклук". И Виолетка взема кочанчето метличка да помете.... територията на ваксаджията" (Христова 1998: 30).

Завръщайки се в родния си град Казанлък (1949 г. – б. а.), Чудомир е впечатлен от неугледния вид на централната му част: "Главната улица, която води към центъра, към средата някак си се разширява и този случаен площад е пълен с мръсни, изпочупени каруци, впрегнати в дръгливи коне. Каруцарите, повечето цигани, висят около тях, пушат, псуват и подвикват към каруците... Пред всяка витрина насядали цигани, циганки и циганчета. Националното малцинство е окупирало площада с голямо мнозинство...." (Чудомир 194: 194-195).

В първото десетилетие на тоталитарното общество „Когато слезете на Старозагорската гара и преминете тежката желязна врата на изхода.... погледнете в дясно към рампата на сточната гара. Стотици каруци всяка сутрин задръстват огромния двор, редят се пред вагоните, товарят, разтоварват пристигнали и заминаващи стоки и материали, а край тях хората от „пренос-превоз" шетат забързани и потни. Много са работниците хамали и каруцарите към задругата, много от тях са цигани" (Нево дром 1959: 3).

„Турските" циганки в Провадия и Провадийско.... през 30-те год. на XX век започват да общуват с българките от селата (Градинарово и Блъсково – б.а.) - проявяват се като добри мазачи на дувари и на глинени стени... Жените минават и към по-фини занаяти – правене на бачаци, на